

anake na te Maori." I muri mai o te whawhai ki Waiapu ka haere a Ngatiporou ki roto o Turanga ka uru ki te riri i Waerenga-a-hika. I te ahua ngaehēhe ano a Ngatiporou ka karangatia e Rapata Wahawaha kia hui ki Mataahu. Ko te "rakau" tenei a Rapata. I tare i reira te kara i homai e te Kuini, a, i whakatakotoria ki te take o taua rakau nga hoari a Te Mokena Kohere raua ko Rapata Wahawaha, he hoari aroha na Kuini Wikitoria. Hei konei ka oati tuaruatia ano a Ngatiporou mo te piripono, i puta hoki te kupu i reira i titore ai a Horouta he utanga ki te aruhe ki te kumara. I te tau 1875 ka tu te "rakau" a Te Houkamau ki Te Wharekahika i oaitia tuatorutia ai ano a Ngatiporou, i rurukutia ai he iwi kotahi i runga i te Whakapono, i te piripono. Na te Kooti Whenua, na te waipiro, ka noho kino a Ngatiporou, ka mate te Whakapono. I te tau 1881 ka piki ano te Whakapono. I karangatia e Rapata Wahawaha he hui ki Waiomatatini, i hoki ai ano a Ngatiporou ki te Hahi, ki te piripono. I muri mai ka tu ano he hui ki Te Araroa hei whakatopu ano i a Ngatiporou. Na nga rangatira o Ngatiporou, na Te Hukamau, na Mohi Turei, me etahi atu i arahi a Te Irimana hei minita ki Te Kaha, ki te kukume mai i era iwi i te karakia Ringatu ki te Hahi. I runga i tenei kaupapa i whakatakotoria nei e nga rangatira, e nga kaumatua, o Ngatiporou, kua poto ra ki te po, e kore e taea e au te nehopuku. Ko to ratou reo kei te akiaki i a au kia whai kupu. E rua nga hui i whakaaria ai ko au hei kai-tiaki i te iwi. I whakaae au ki taua tono ki te whakarongo a Ngatiporou ki toku reo, ki te waiho maaku te "ae," te "kahore" ranei. I te putanga mai o Hone Paerata raua ko Ruka Aratapu ki te mau mai i te "Kiri-hipi" kia hainatia e Ngatiporou, i uia ko toku whakaaro i te tuatahi. I mohio a Hone Paerata raua ko Ruka Aratapu e kore au e whakaae, haere ana raua. I whai te iwi i a au. I te taenga mai o Matiu ki Waiapu ka karangatia he ra ma te Ringatu. I tono au ki taua kaumatua kia kua e karangatia te Ringatu ki roto o Waiapu. Ko tana whakahoki, chara i a ia taua ra. Ko te korenga tena o te hui Ringatu. I tenei ra kua karangatia he ra Ringatu ki roto o Ngatiporou. Koia nei te take i karanga ai ahau ki a tatou kia huihui mai. E tono ana au ki nga tangata na ratou nei i karanga he hui Ringatu ki roto o Waiapu kia whakakorea atu taua hui, kei tupu hei take raruraru i waenganui i a Ngatiporou.

He toko maha nga tangata i tautoko i a Paratene, kotahi tonu te kupu kia katia taua hui, he take hoki tenei e pa ana ki te ingoa o Ngatiporou katoa. I whai kupu te wahine nana nei i karanga te hui e kore e taea e ia te whakautu te tono a Paratene, me waiho kia korero ia ki etahi o ratou. Kei te taria e Ngatiporou te pewheatanga o tenei hui, te taunga ki raro te tohe tohe tonu ranei, engari ko te tino whakaaro kia kua rawa taua hui e tu.